

אתר-התיירות המבוקש

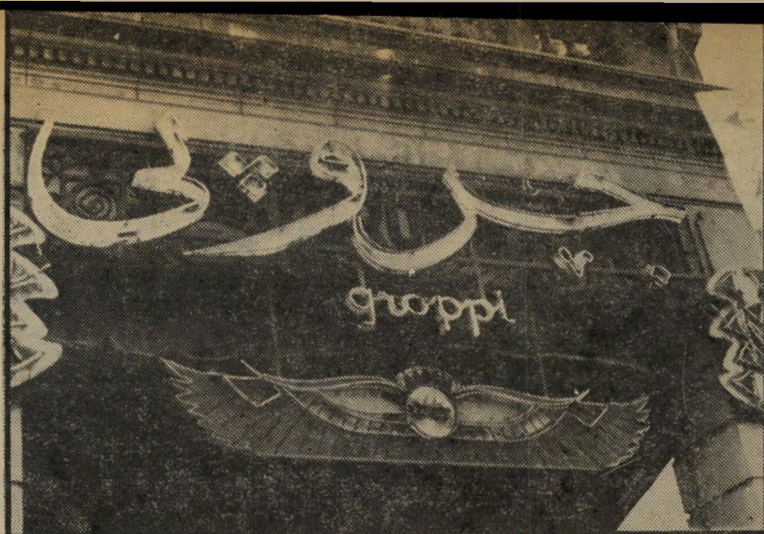
ביותר בקאהיר

הוא בית-הקפה

שדורות של ישראלים

גדלו על אגדות וסיפורים

שסופרו אודותיו

קאהיר, במסגרת שיחות הוועדה הצבאית המצרית-ישראלית

ערב צאתו את קאהיר, ביקש וייצמן ממארחיו לבקר בשני מקומות: בפירמיות דות של גיזה, ובגורפי שבכוכר תאלעת אל-חארב. הפמלייה הישראלית הגדולה, שכללה גם את סגן השר מרדכי ציפורי, את הרמטכ"ל מוסה גור ואת האלופים אברהם טמיר ושלמה גזית, הסבה במשך שעה קלה מסביב לשולחנות בית-הקפה המרוהט בסיגנון אירופאי של תחילת ה-19 מאה. מלצרים סודאנים בתרבושים אדומים מים הגישו להם קפה צרפתי ועוגות אנגליות. מסביבם, ליד שולחנות אחרים, הסבו אנשי-עסקים אירופאים, חיילים ממדינות-ערב ואנשי החברה הקאהירית, הדמויות את קהלו של גורפי כיום. כמו תמיד במקרים כאלה לא תאמה

אגדה ושמה גורפי

המציאות את הנוסטאלגיה. המקום נשאר אותו מקום. אבל בעיניהם של אלה שזכרו את גורפי משנות הארבעים, ניכר מבט האכזבה הנוגה: זה כבר לא מה שהיה פעם. והם מיאנו להשלים עם כך שגם הם כבר לא מה שהיו פעם.

א רק המקום השתנה. באווירתו לא בתפאורתו, במרוצת השנים. גם המושג גורפי אינו עוד מה שהיה באותם ימים. בעיני בני קאהיר גורפי אינו כבר שם של בית-קפה אקסקלוסיבי הממשיך לשמש כמקום-מיפגש בינלאומי. יש כיום בקאהיר רשת של ארבעה בתי-קפה הנושאים את אותו שם. שלושה מהם מברכו העיר, במרחק כמה מאות מטרים זה מזה. הרביעי נמצא ברובע העשירים הליפורי לים.

אבל המושג גורפי כבר אינו שייך רק לבית-הקפה ולעוגות. כיום זהו קונצרט ענק, משהו כמו תיזשונת של מיפעלי עליות ועסיס בישראל, המייצר חלק נכבד ממוצרי הממתקים. השוקולד, המאפה, תר-כיו המיצים, מוצרי החלב ואפילו הנקניקים של מצריים. בתי-הקפה של גורפי משמשים גם כסופרמרקטים למוצרים אלה. אם העוגות של גורפי ועשרות מיני מטי עמי השוקולד אינם ערבים עוד לחך ה-עבודן כפי שהיו פעם, הרי זה משום ש-עברו מיצור ביתי לייצור תעשייתי המוני. אפילו מיצי המנגו, הגוייאה, הוורדים והתמר-הינדי, שהיו פעם גאוות בית גורפי, מוגשים עתה בצורת תרכיזים משר-מרים, שטעם החומרים המשמרים המלא-כותיים מורגש בהם. רק היוגורט המקור-מי, שעבור הקאהירים הוותיקים עשה את גורפי למושג יותר מאשר העוגות שלו, נשאר, על פי עדויות יודע-דבר, ממש כפי שהיה בעת שנוסד המקום בת-חילת המאה.

בימים אלה עומד גורפי להגוג 70 שנה להיווסדו. בניגוד לדיעה הרווחת — גם בקרב הקליינטים המצריים הקבועים ב-מקום — אין זה מוסד מצרי כלל. למעשה נוסד גורפי ומנהלו שייך עד היום בידי משפחה שווייצרית.

משפחת גורפי (וה עם חולם) הקימה את בית-הקפה הראשון שלה בקאהיר, כשהיא מביאה עמה משווייץ ידע בלעדי בייצור שוקולד, מוצרי חלב ועוגות מתוצרת-בית. פריחתו הראשונה של המקום היתה כבר בתקופת מילחמת-העולם הראשונה. בעת שפליטים יהודים, שהתגלגלו לקאהיר מאירופה, מצאו במקום תעסוקה כאופים וכמלצרים. אז היה זה אי אירופאי כמעט בודד לעומת בתי-הקפה האחרים באזור, שמכרו בעיקר מיני-מתיקה מורחיים. לימים הפך המקום למקום המיפגש לא רק לאירופאים שישבו בקאהיר, אלא גם לאנשי החברה המצריים, הפקידות הממ-שלטית הבכירה, הפוליטיקאים ואנשי-הסקים שעסקיהם נמצאים ברובע זה. סימן היכר מובהק של המקום, שנותר עד עצם היום הזה, הם המלצרים הסודא-נים גבוהי-הקומה והשחומים, הלובשים גלאביות צהורות וחובשים תרבושים אדומים מים. רק אלה, וכמה מבני אסוואן הדומים להם כמראם החיצוני, מתקבלים לעבודה

ותיקי הבריגדה העברית ובוגרי הצבא זר-בריטי, שבילו את מרבית חופשותיהם ב-מצריים בין כתלי גורפי, מתקשים להס-ביר את ייחודו של המקום. "זה היה מעין ציור של קפה כסית, רוואל וקפולסקי גם יחד", הם ינסו להסביר במושגי השור-אה ישראלים.

זאת היתה השמורה האירופאית של קאהיר. שם התחכנו זה בזה חברי ממש-לות גולות מאירופה הכבושה בלובשי-מדים בריטים ואוסטרלים. שם נערכו מיפגשי ההיכרות בין חיילים רחוקים מ-בתי-ים, שהמקום העניק להם תחושת בית-לבין ההיילות שמחנותיהם היו מחוץ-לתחום לגביהם. אם תיערך אי-פעם סטא-טיסטיקה לגבי הילדים שנולדו בארץ מייד-אחרי תום המלחמה, סביר להניח שחלק נכבד מהם הם תוצאת מיפגשים שנערכו בגורפי.

רק טבעי הוא שכל ישראלי המגיע ל-קאהיר, יכלול את גורפי בסדר הדיפויית-הראשון ברשימת האתרים ההיסטוריים שהוא מתכוון לבקרם. כך עשה גם שר-הביטחון עזר וייצמן בביקורו הראשון ב-

אבותיהם או דודיהם ששירתו במילחמת-העולם השנייה בצבא הבריטי. עד היום ניתן למצוא בארץ שיכבה שלימה של ותיקים שהשם גורפי תופס מקום נכבד במטען החוויות שלהם מאותם ימים. ב-שלב זה או אחר הם הגיעו למילחמה או חזרו ממנה דרך קאהיר. וקאהיר של אותם ימים הסתכמה לגבי רובם בשם גורפי. היו, כמוכך עוד כמה זיכרונות מרחובות של חטא וזימה, שהיו אופייניים אז לעיר המוצפת מאות אלפי חיילים מכל צבאות הברית. אבל על אלה אין מספרים. טעמה של קאהיר לגבי הארצישראלים היה טעמו של גורפי.

גורפי היה שמו של בתי-קפה בליבה של קאהיר, בצומת בו מצטלבים כמה מה-רחובות המסחריים של הרובע האירופאי המפואר של העיר. באותו אזור היו וקיי-מים עוד מיספר רב של בתי-קפה מפורס-מים, כמו קפה דה ברזל, למשל. אבל גורפי היה המקום. לא רק בשל מיקומו, בחללו עמדה אותה אווירה ההופכת בתי-קפה מסתם מקום לשבת בו ולהתענג על מיני מתיקה, לתיאטרון של החיים.

גבי ישראלים רבים השם הנרדף הראשון לקאהיר אינו הנילוס וגם לא הפירמידות, אלא גורפי. כמה דורות טר-בים של ילדי ארץ-ישראל המנדטורית גדלו לא רק על הבנות והשמנת של תנובה, אלא גם על העוגות של גורפי. בתל-אביב הקטנה היו כמוכך העוגות ה-מפורסמות של קפולסקי. אבל אלה נראו כלהם צר לעומת עוגות השוקולד והקרים והתופינים, שהגיעו לארץ באריות שחותם הנשר הפרעוני והשם גורפי טבועים עליהן.

ברכבות שהודחלו מקאהיר דרך קנטרה ליפו בתקופת מילחמת-העולם השנייה ניתן היה לראות את חיילות האי.טי.אס. העבריות במדים, כשהן נושאות על ברכי-הן טורטים שלמים, נזהרות לשמור על מעטה הקרם המצועצע שלהם. באותם ימים של קיצוב ומחסור במעדנים, הכילו העוגות של גורפי, שהובאו מקאהיר, את טעמו של העולם הגדול, הזכירו את ימי השפע שקדמו למילחמה. אלה שלא זכו לחוש בחיכם את טעם גורפי, ניוונו מהאגדות והסיפורים של

באחת הכיכרות המרכזיות וההומות ביותר של קאהיר, הבניין שוכן בכיכר על שם טלעאת אל-חארב, מיר שהיה שר בממשלתו של המלך פואד, אביו של המלך פארוק, שפיסלו ניצב במרכז הכי-כר. בתי-הקפה שוכנו בהצטלבות הרחובות המיסחריים של קאהיר.

קפה גורפי הישן, ששימש כמקום-מיפגש מרכזי לארצישראלים ששירתו בצבא הבריטי במצריים בתקופת מילחמת-העולם השנייה, נמצא בקומה הראשונה של בניין ישן זה, הבנוי בסיגנון צרפתי, הניצב

בלב העיר